

สื่อใหม่กับโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะในสังคมไทย

ดร.พิรุณ ทรพจน์

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสื่อใหม่กำลังมีอิทธิพลต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเปิดพื้นที่สาธารณะแห่งใหม่สำหรับพลเมืองไทย บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการได้แก่ 1) เพื่อทำความเข้าใจว่าแท้ที่จริงแล้วสื่อใหม่คืออะไรและมีลักษณะเช่นไร 2) เพื่อศึกษาว่าสิ่งที่เรียกว่าพื้นที่สาธารณะนั้นมีลักษณะอย่างไรและสำหรับสื่อใหม่แล้วพื้นที่สาธารณะดังกล่าวมีความหมายและความสำคัญอย่างไร และ 3) เพื่อค้นหาว่าพื้นที่สาธารณะบนสื่อใหม่ในสังคมไทยเปิดโอกาสให้พลเมืองเข้าถึงมากน้อยเพียงไรและบนเงื่อนไขใด การศึกษาครั้งนี้ค้นพบว่าพื้นที่สาธารณะในสื่อใหม่ในสังคมไทยยังคงถูกควบคุมโดยผู้มีอำนาจรัฐ นอกจากนี้ภาครัฐกิจหรือนายทุนยังคงเป็นผู้ครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่บนสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต ขณะที่โอกาสในการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ ทั้งยังไม่ใช่พื้นที่ที่เข้าถึงได้โดยคนทุกกลุ่ม ปัจจุบันเสรีภาพบนพื้นที่สาธารณะบนอินเทอร์เน็ตยังต้องผูกติดกับการกักตุนข้อมูลของรัฐโดยผู้ใช้เองก็ยังไม่มีความสามารถในการกำกับดูแลตนเองได้ทั้งยังมีผู้ใช้บางส่วนใช้เสรีภาพที่มีในทางที่ผิดจนเป็นข้ออ้างให้รัฐอ้างความชอบธรรมในการเข้ามากำกับดูแลได้